

Rectoria nova de Sant Quirze

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: C/ dels Patis núm. 29
Emplaçament A la part nord de l'església al costat del carrer dels patis i també mirant a les hortes de llevant just al davant del teatre del Centre Catòlic
Alçada: 592,9

Coordenades:

Latitud: 42.10093
Longitud: 2.22274
UTM Est (X): 435731
UTM Nord (Y): 4661275

Classificació

Número de fitxa 08237 - 16
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Neoclàssic
Segle XIX
Any 1890
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari Sí. IPA- Núm.23785
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Residencial - cultural - productiu
Titularitat Privada
Titular: 5815703DG3651N0001WL
Autoria de la fitxa Pere Cascante i Torrella

Descripció

Es tracta d'un edifici de grans dimensions que presenta una planta quadrada amb quatre crugies seguint els esquemes clàssics de les masies de l'època barroca i compostes per una planta baixa dues plantes pis i unes golfes amb coberta a quatre vessants de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta. La composició de les façanes és molt geomètrica i ordenada ja que correspon amb els models propis de les edificacions neoclàssiques. En la majoria de les façanes llevat de la de migdia hi ha un predomini del massís respecte el buit i amb les obertures de mides més aviat petites. En canvi i tal i com és habitual en aquest tipus de construccions la façana sud hi ha concentrades la major part de les obertures formades per galeries obertes per aprofiten al màxim la llum solar. La façana principal s'orienta a ponent mirant al carrer dels patis on hi ha la porta d'entrada principal. Es situa al centre de la façana en un punt on el carrer genera un determinat pendent que és salvat mitjançant un graó d'entrada i resolta mitjançant un arc de mig punt de perfil rebaixat emmarcat per una motllura de guix i la porta amb les fulles de fusta i decoració geomètrica formada per tres registres amb sèries de plafons i amb emmarcaments romboïdals al registre del mig que és d'unes mides més grosses i que acull els pica-porta de forja. Damunt seu hi ha una finestra o gelosia de ventilació amb una reixa de forja i amb la data de 1890 sota de l'anagrama de la Verge Maria. Ambdues obertures il·luminen un ampli vestíbul. A cada costat hi ha dues finestres rectangulars emmarcades per una motllura de guix a la planta baixa que coincideixen amb dues més situades al primer pis i situades dins de la mateixa cota que les obertures que il·luminen el vestíbul. Cal destacar que a tocar de la cantonada sud-oest hi ha una finestra coronada en arc de mig punt i que doina pas en un dels laterals de la galeria oberta a migdia. Aquesta obertura també està emmarcada per una motllura de guix que segueix la mateixa tipologia que la resta de les obertures de la façana. La planta segona, o principal està resolta amb sèries de tres balconeres amb sengles balcons amb baranes de forja ricament decorades amb volutes i motius florals a la part inferior i barrots de secció circular i amb els extrems decorats a la part superior que coincideixen amb la disposició de les obertures dels pisos inferiors.. El passamà és recte i la llosana que el sosté esta construïda amb pedra del país i amb un perfil bisellat. Les balconeres són de fusta amb la part inferior decorada amb plafons i la resta amb barretes emmarca vidres. Les persianes són de corda. A la part més propera amb la cantonada de més a migdia i tal i com passa al pis inferior hi ha una darrera obertura coronada en arc de mig punt que dona pas a la galeria principal situada al sud. La planta de sota la teulada està organitzada mitjançant quatre finestres rectangulars que s'emmarquen dins d'un fris decoratiu que continua a les cantonades. Damunt seu hi ha una cornisa bisellada que sosté el ràfec de la coberta. L'aparell no és visible ja que està emmascarat per una capa i enlluït de pintura color ocre al fons de la façana i en color marró més clar als motius decoratius. La façana de migdia que coincideix amb la part més solella està distribuïda mitjançant dues galeries de cinc arcs de mig punt de perfil rebaixat damunt de columnes de secció quadrada i cornisa simple amb unes i amb la característica que les de la planta primera estan tancades darrere de vidrieres i les del segon pis són completament obertes. Damunt seu i coincidint amb les golfes hi ha cinc finestres coronades en arc de mig punt molt rebaixat i emmarcades a dins d'un fris decoratiu que s'estén als angles de cada cantonada simulant "pilastres". Una cornisa bisellada de les mateixes característiques que la façana oest corona la façana que està pintada amb la mateixa textura i tonalitat que la principal. La façana est la qual mira a les hortes del darrere de l'església i als vestigis de la muralla medieval presenta una distribució semblant a les altres façanes, bé que més senzilla i austera. Val a dir que la planta baixa està soterrada a sota del nivell de l'hort o jardí que l'envolta de manera que tant sols es poden veure La P1, la P2 i el SC. La distribució de les obertures es resol mitjançant tres balconeres en planta baixa que donen pas al jardí, tres més al primer pis amb la barana amb barrots de fora de secció quadrada situades al pla de la façana i quatre finestres rectangulars a la planta de les golfes. També hi ha un fris decoratiu que emmarca la planta de les golfes i cal destacar les obertures d'arc de mig punt obertes a la part de més a migdia coincidents amb les galeries que s'orienten a sud. la façana nord no presenta cap mena d'interès ja que fa les funcions de paret

mitgera amb les cases veïnes.

Observacions:

La rectoria està envoltada per un ampli hort i jardí a les façanes nord, sud i est i sostingut per mitjà de murs de pedra, maçoneria i còdols de riu, units amb argamassa de calç i argila que li donen un aspecte molt peculiar i característic al seu entorn formant terrasses a diferents alçades i nivells. Tant sols la façana oest no té d'aquest element ja que dona al carrer situat en una cota més baixa. En aquest indret hi ha una bassa i un pou.

Edifici de grans dimensions que manté en més o menys bon estat l'estat originari del moment en que es va construir. Val a dir però que actualment només es fa ús de la planta baixa i primer pis com a dependències de la rectoria. La planta segona i les golfes estan completament inutilitzades i fora d'ús amb les fusteries de fusta sense tancar, filtracions i humitats a la coberta, sòls en mal estat i amb el mateix estat del darrer moment que s'utilitzaren a principi de 1900. En aquest àmbit encara hi ha elements d'època interessants que cal preservar com ara la decoració pictòrica a plantilla, els paviments i les rajoles hidràuliques que decoren els terres d'algunes habitacions i fins hi tot algunes làmpades de gust "modernista". La planta primera s'utilitza com a habitatge del rector i els baixos com a locals per a celebrar reunions, catequesi i altres activitats religioses.

Història

Bastida el 1890 en substitució de l'antiga situada al costat de l'església parroquial ha sabut mantenir en més o menys bon estat les característiques de les cases de l'era neoclàssica de la plana de Vic i amb forts paral·lels a la masia de la Coromina també a Sant Quirze de Besora. Durant la guerra civil va patir pocs saquejos i destruccions. Tan sols la pèrdua de l'arxiu municipal. Avui dia es fa ús de la planta baixa i primera. La P2 i sota coberta estan completament deixats. L'edifici va ser bastit en aquestes dates seguint els criteris de les masies de l'era neoclàssica.

Referent als rectors que hi va haver a la parròquia de Sant Quirze i enumerats per Amadeu Colom podríem esmentar que al llarg de la història hi ha hagut els següents noms:

1171. Raymundus presbiter, 1201. Petrus Sacers, 1224: Ferrarius Sacerdos, 1255-1256 Bernardus presbyter, 1268: Petrus Manda, 1271-1285: Bartolomeus de Podio i Bartolomeu del Puig, 1324. Gulielmus de Conangla, 1335-1337 Bernat dels Pujalts, 1343 Jacob de Bruc, 1346 Guillem de Terradellas, 1368-1379: rector de Cantallops, 1379-1398 Rector. ferrer Puig Bacó, 1398: Ramon de Sa Codina, 1430-1431: Jacobus de Pujempí, 1434-37: Pere Macià, 1450-1485: pere Manalt, que dona permís per edificar una capella dedicada a Santa Bàrbara, 1534: Joan Comella, 1538-68 Joan Comerma. Aquest rector destaca perquè encarrega obres el 1855 a Joan Coma per fer retaula principal a l'església de Sant Quirze i pintar retaule, el 1577: Miquel Comerma, 1578: Bernat Joan Vicent, 1587: Pere Esteva, 1588-1612 Antonius Illa esmenta que Sant Quirze i Montesquiú eren una sola parròquia amb un total de 52 famílies entre les dues de les quals 12 eren de Montesquiú. El 1613: Pere Joan Comellas, 1613-1640 Jaume Prim, , 1641-44 Benet Campa mort a cop d'escarabina, 1644-45. Pere Damià Pares, 1646: Francesc Serradell, , 1646-48 Pere Joan Rocafiguera, 1650: Llorens Torrent, 1651 Geroni Riera, 1652: Albertus Vila Vella, 1654: Pere Joan Rocafiguera, 1665: Josep Comerma, , 1671-72; Joan Pons Vilarassa, 1682-99: Joan Codinach, 1700-1716: Quiricus Spadaler, 1717: Gaspar Llaona, 1718-28 Isidorus Sarradell, 1728: Petrus Casas, 1729 Miquel Colldelram, 1738-61: Joan Pere Teixidor.

Pel que fa a aquest nou edifici hem trobat algunes referències en el llibre de Joan Serrallonga quan arrel d'una segona visita pastoral pel bisbe Morgades de Vic amb el rector Vicenç Serrallonga i Bruch, tot just

arribar al poble va ser nomenat sacerdot el 1861, el 1864 vicari de Llaers, el 1865 mestre de Montesquiú, el 1867 de Manlleu, el 1875 vicari de Centelles i el 24 de maig de 1887 rector de Sant Quirze, càrrec que mantindrà fins la mort de 1904. En aquesta visita pastoral Morgades s'interessa per la construcció d'una nova casa rectoral "la casa actual está mal y necesita un esfuerzo supremo" de manera que es va erigir la nova a partir de 1890 amb la col·laboració de la família Escarrà i també Guixà en un temps on el poble representat per l'alcalde Murlà i el rector estaven afrontats per "el estado de división en el que se halla parte de la parroquia daría lugar el Rdo. párroco o delegados, como esta practicando ya. su prudencia y su celo en apaciguar los animos". El bisbe també va insistir en el trasllat del cementiri (Serrallonga, J .1998. Ob cit. P-104)

Bibliografia

COLOM, AMADEU. (1974-75). Rectors de la parroquia de Sant Quirze de Besora. Programa de la festa major. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

GENERALITAT DE CATALUNYA. DIRECCIÓ GENERAL DE PATRIMONI CULTURAL. Inventari de patrimoni arquitectònic de Catalunya. rectoria de Sant Quirze de Besora.

SERRALLONGA, URQUIDI, J (1998). Sant Quirze de Besora. de 1714 a l'actualitat. Ed. Eumo. Ajuntament de Sant Quirze de Besora.

DDAA. (1996). Retalls d'història del segle XIX. Club d'història Local núm. 2. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

